

Stroke: szomorú tények

Hazánkban évente 42 ezren kerülnek kórházba stroke miatt... évente 18 ezren halnak meg a betegség következtében... A túlélő betegek 48%-a féloldali bénulásban szenved... A szélütés bekövetkezése utáni 2 évben a betegek közel egyharmada meghal. Többek között ezeken az elkeserítő adatokon szeretne változtatni a magyar stroke társaság, amely „Stroke – Ne késlekedj! Minden perc számít!” jelmonddal idén is útnak indította országos edukációs kampányát.

Az kampány célja ezúttal is az, hogy felhívja a lakosság figyelmét a stroke tüneteire, valamint az azonnali segítségnyújtás és a korai megelőzés fontosságára. A betegség mind Magyarországon, mind pedig világszerte a harmadik leggyakoribb haláloknak számít, valamint csak hazánkban jelenleg 200-250 ezren élnek árnyékában. „Noha az utóbbi évtizedek adatai a szélütés fokozatos visszaszorulását mutatják, a stroke halálozási aránya még 2005-ben is közel háromszor magasabb volt Magyarországon, mint Ausztriában, így a társadalom tájékoztatása elengedhetlenné vált” – hangsúlyozta dr. Bereczki Dániel, a Magyar Stroke Társaság elnöke.

A kezdeményezés létjogosultságát a fentiekén túl számos más statisztikai adat is igazolja. A szélütés bekövetkezése után a túlélők mintegy 24% meghal az első esztendőben, míg további 5%-uk a második évben veszíti életét. A gyengébbik nem életben maradási esélyei ugyanakkor kedvezőbbek férfi társaikénál: két évvel a stroke után a 65 év feletti korcsoportban a nők 67%-a míg a férfiak 62%-a, a 45-64 éves korcsoportban a nők 85%-a míg a férfiaknak csak 81%-a volt életben. Az agyi érkatasztrófiát túlélők között azonban valamilyen mértékű kognitív hanyatlás az esetek több mint 60%-ában kimutatható. A betegek 22%-a járásképtelen, 24-53%-a részben vagy teljesen mások segítségére szorul, 12-18%-a aphasiás (beszédzavar), 32%-a pedig depresszióssá válik. „A tavalyi kampány sikeresnek mondható, hiszen bizonyíthatóan megnőtt a vérrögoldások száma ugyanakkor a szélütés tüneteinek észlelésekor az emberek bátrabban hívták a mentőket” – tette hozzá a professzor.

Tudatosítani kell, hogy a stroke kimenetele nagyban javítható, a leépülés megelőzhető, azonban csak abban az esetben, ha a kezelést legfeljebb 3 órán belül elkezdik. Idővesztéség ugyan több helyen is bekövetkezhet az akut stroke ellátása során, ugyanakkor nagyobb részt a kórházig terjedő időszakban jellemző. Ez legtöbbször azért fordul elő, mert a beteg vagy a hozzátartozó nem mentőt, hanem családorvost hív. Azonban mire a családorvos megérkezik és értesíti a mentőszolgálatot, addigra értékes időt veszít a beteg. Éppen ezért a Társaság az Országos Mentőszolgálattal karöltve igyekszik felhívni az emberek figyelmét arra, hogy amint a szélütés tüneteit észlelik, azonnal hívják a mentőket.

Az Országos Egészségbiztosító Pénztár 2005-ös adatai szerint a hétféje (szombat, vasárnap) napokon jelentősen kevesebb beteget vettek fel stroke miatt, ezt egy hétfői csúcs követi, majd a hét során fokozatosan csökken az akut stroke miatt hospitalizált betegek száma. Ez annyit jelent, hogy az agyi érkatasztrófián átesett betegek nagy része figyelmen kívül hagyja a jeleket és nem fordul rögtön szakszerű segítségért, megvárja a hét elejét, amikor már el tud menni a háziorvoshoz, nem is gondolva arra, hogy ezzel milyen kárt okozhat magának, hozzátartozóinak és a társadalomnak.

Pedig a legfontosabb cél a Magyar Stroke Társaság és a szakemberek szerint is az idővesztéség minimalizálása lenne. Ebből a szempontból is különösen nagy gondot okoznak azok a stroke esetek, melyek alvás közben alakulnak ki. Az előírás szerint ilyenkor a stroke kezdetének a legutolsó, még jó állapotban ébren töltött pillanat számít. „Mivel a stroke-ok 10-25%-a alvás közben következik be, ezért a betegek jelentős része a 3 órás időablak miatt kiesik az életmentő vérrögoldó kezelés lehetőségéből” – tette hozzá az MST elnöke.

A „Stroke – Ne késlekedj” kampány a stroke által a társadalomra rótt szociális és anyagi terhek enyhítését is el szeretné érni. A helyzet súlyosságáról sokat elárul az az összehasonlítás miszerint szélütés miatt közel háromszor több beteg kerül évente kórházba, mint szívinfarktus miatt, ráadásul a kórházi költségek is ugyanezt a különbséget tükrözik. Amíg szívinfarktusban közel 5 milliárd, addig stroke-ban az első évben 15 milliárd Ft az egészségügyi kormányzat kiadása. A stroke társadalmi terheit ennek ellenére még a szakemberek

is igen gyakran alábecsülik, pedig éves előfordulása megelőzi az akut szívinfarktusét, szociális és anyagi következményei pedig láthatóan jóval súlyosabbak.

A szélütés megfékezésében sokat segíthet a lakosság rizikófaktorok csökkentésének fontosságáról való tájékoztatása. Több magyarországi epidemiológiai vizsgálat azt találta, hogy a magyarországi stroke betegek anamnézisében az európai átlaghoz képest jelentősen magasabb a hipertónia, és a dohányzás aránya. Utóbbiak pedig olyan tényezők, amelyeken nagyobb odafigyeléssel, egészségtudatosabb életvitellel lehet változtatni. Azonban, ha már megtörtént a baj, akkor nagyon fontos, hogy az emberek legyenek tisztában a stroke tüneteivel és a három órás időablak fontosságával. Ehhez azonban szükség van egy olyan tájékoztató, felvilágosító programra, mint amilyen a Magyar Stroke Társaság által útnak indított Stroke – kampány. Az eredményesség érdekében a kampány elemei egymást erősítik.